

Omaniku ootused Elering AS-ile

Riigi osalemise põhjused äriühingus

Riik omab osalust Elering AS-is selleks, et tagada Eesti elektri- ja gaasivarustuskindlus, toetada elektri- ja gaasituru arengut ning energia lõpphinna kujunemist viisil, et oleks tagatud Eesti majanduse konkurentsivõime.

Üldised eesmärgid äriühingule

Riigi kui omaniku üldised ootused on järgmised:

- olla Eesti äriühingutele eeskuju heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest järgides head ühingujuhtimise tava ja vastutustundliku ühingujuhtimise põhimõtteid ning integreerides need äriühingu igapäevategevusse, juhtimisse ja strateegiasse;
- tagada äriühingus toimiv kvaliteedijuhtimise ja sisekontrollisüsteem, sh riskijuhtimise põhimõtete järjepidev rakendamine, mis võimaldab riske regulaarselt hinnata ja tõhusalt maandada;
- vältida või vähendada oma tegevusega kaasnevat negatiivset majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõju ehk jalajälge ning integreerida jätkusuutlikkuse kaalutlused investeerimispoliitikasse, riskijuhtimise- ja sisekontrollisüsteemidesse;
- tagada elutähtsate teenuste toimepidevus, sh rakendada füüsilisi ja küberturvalisuse meetmeid, et tõsta ettevõtte valmisolekut hallata erinevaid (hübriid)riske;
- järgida vastutustundliku ettevõtluse põhimõtteid, hinnates muuhulgas ühingu ärisuhteid ja -partnereid ning vältida ärisuhteid Vene Föderatsiooniga ja Valgevene Vabariigiga;
- panustada valdkondlikku teadus- ja arendustegevusse ning teha rahvusvahelist koostööd;
- luua ja hoida avalikust huvist lähtuvat energeetikaalast kompetentsi ja andmestikku;
- olla hinnatud töandja nii tänaste töötajate kui energeetika valdkonna uute talentide silmis.

Valdkondlikud eesmärgid

Tegevuste planeerimisel tuleb äriühingul lähtuda asjakohastest seadustest, Eesti 2035 strateegiast, valdkondlikest arengukavadest ja teistest poliitikadokumentidest.

Riigi kui omaniku valdkonnapõhised ootused on järgmised:

1. Elering AS ülesanne on kindlustada Eesti elektri- ja gaasitarbijale kvaliteetne ja nõuetekohane energiaga varustamine toetades sealjuures Eesti ja Euroopa Liidu energiapolitika eesmärkide saavutamist.
 - Elering AS hoiab korras ja arendab siseriiklikku elektri- ja gaasi ülekandevõrku, välisühendusi naaberriikidega ning tagab reserve olemasolu süsteemides vastavalt õigusaktides sätestatule.
 - Elering AS investeringud energiasüsteemi arendamisse peavad arvestama lisaks igapäevasele tarbija varustuskindlusele Eesti energiajulgeoleku vajadusi, konkurentsivõimelist energia lõpphinda ning paindlikkusteenuste kasutamise võimalusi.
 - Eesmärgiga tagada Eesti pikaajaline energiavarustuskindlus ja toetada energiajulgeoleku tagamist alustab Elering AS koostöös teiste riikide süsteemihaldurite ja ülekandevõrkude

halduritega ettevalmistusi vesiniku ülekandevõrgu ja transiiditaristu loomiseks ning vesiniku süsteemihalduri funktsioonide täitmiseks.

- Elering AS kavandab uusi välisühendusi (näiteks Estlink 3, Eesti-Läti IV ühendus) lähtudes varustuskindluse, elektri ja gaasi lõpphinna konkurentsivõimelisuse parandamise, keskkonnamõjude vähendamise ja energiapuuduse tugevdamise aspektidest.

Mõõdikud:

- 1) elektri põhivõrgu andmata jäänud elektrienergia 10 aasta keskmine elektrienergia kogus hoida alla 130 MWh/a ja võtta sihiks viia antud mõõdik 2035. aastaks alla 100 MWh/a;
 - 2) täidetud on elektrisüsteemi varustuskindluse norm ning Eestis on piisavas mahu juhitavat elektritootmisvõimsust lähtudes elektrituruseaduse alusel Eleringi poolt koostatavas iga-aastases varustuskindluse aruandes esitatud analüüsides ja prognoosides.
2. Elering AS vastutab elektri- ja gaasituru läbipaistva ja efektiivse toimimise tingimuste loomise eest. Eleringi eesmärk on luua elektri- ja gaasituru toimimiseks vajalikud eeldused ja tingimused tagades turuosaliste võrdne kohtlemine ning soodustades turuosaliste vahelist konkurentsi. Turu efektiivne toimimine kõigil tasemetel panustab energia lõpphinna konkurentsivõimelisena hoidmisesse.
- Põhivõrguettevõtjast süsteemihalduri funktsioonide täites peab Elering AS tegevus jääma 100% reguleeritud ärisse.
 - Elering AS tagab energia vaba liikumise Eesti energiasüsteemi sees ja ühendustes naabersüsteemidega.
 - Gaasi ja elektri ülekandesüsteemide haldamisel lähtub Elering AS eesmärgist saavutada maksimaalne võimalik sünergia elektri- ja gaasivõrgu opereerimisel ühendades sarnaste funktsioonidega tugistruktuurid ning vähendades seeläbi administreerimiskulusid.
 - Elering AS hoiab initsiatiivi Eesti ja regionaalse energiaturu arendamisel, võttes kasutusse uusi ja innovatiivseid lahendusi energiaturgude paremaks toimimiseks. Energiaturgude arendamise eesmärk on tasakaalustatult tagada energia kättesaadavus võimalikult soodsa lõpphinna ja ühiskonna vajadustele vastava varustuskindlusega.
 - Elering AS analüüsib energeetika tulevikustsenaariume ja valikukohti ning juurutab lõpphinnast lähtuvad otsustusprotsessid, eesmärgiga tagada Eestis energia lõpphinna konkurentsivõime tarbijagruppide lõikes võrreldes Läänemere-äärsete riikide keskmisega.

Mõõdik:

- 1) Elektri ja gaasi lõpphind Eestis tarbijagruppide lõikes on konkurentsivõimeline võrreldes Läänemere-äärsete riikide keskmisega.
3. Elering AS täidab elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamise ülesandeid.
- Elering AS suunab investeringuid ja rakendab meetmeid, et maandada tehnoloogilisi, loodusjõudude põhjustatud ja inimtekkelisi riske ning toodetest ja teenustest sõltuvuse riske.
 - Energiasüsteemi toimekindlust mõjutavate riskide maandamiseks tagab Elering AS mõistlikul tasemel ja vajalikul määral vastavalt hädaolukorra seaduse alusel kehtestatud elektrivaldkonna toimepidevuse nõuetele:
 - kriitilise taristu ja objektide füüsilise kaitse ning turvameetmed;
 - võrguseadmetes ja juhtimissüsteemides kasutatava tehnoloogia usaldusväärse päritolu;
 - kriitilise personali asendatavuse ja turvameetmed;
 - küberkaitse ja -turvalisuse;
 - kriitiliste toodete varu ja teenuste asendatavuse ning kokkulepped taastetöödeks.

Mõõdik:

- 1) Elutähtsa teenuse toimepidevuse riskianalüüs ja plaan on ajakohased ning elutähtsa teenuse toimepidevus on tagatud vastavalt toimepidevuse nõuetele.

Finantseesmärgid

Valdkondlike eesmärkide saavutamist ja tegevuse jätkusuutlikkust peavad toetama järgmised finantseesmärgid:

1. Kasumlikkus – juhtida äriühingut kasumlikult, tagades iga-aastaselt äriühingu omakapitali tootlus vähemalt eelmise viie aasta keskmise omakapitali hinna tasemel. Omakapitali hinna järgnevatiks aastateks (oodatava omakapitali tootluse) määrab Rahandusministeerium oma iga-aastase Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandega.
2. Efektiivsus – tegutseda võimalikult kuluefektiivselt, hoides kontrolli all personali- ja tegevuskulud. Tegevuse korraldamisel tuleb silmas pidada Eesti majanduskeskkonna konkurentsivõimet, millesse muuhulgas panustavad võimalikult konkurentsivõimelised elektri ja gaasi ülekandetasud, arusaadavalt ning läbipaistvalt toimuv asjaajamine turuosalistega ning läbipaistev turukorraldus. Defineerida tegevusvaldkondadele kohased efektiivsusmõõdikud ning püüelda nende parandamise poole.
3. Dividendipoliitika – tagada stabiilne omanikutulu, mis põhineb ettevõtte pikaajalisel finantsstabiilsusel, arvestab elektrisüsteemi arendamiseks ja varustuskindluse tagamiseks vajalikke strateegilisi investeeringuid ning Konkurentsiameti poolt reguleeritud tulukuse raamistikku. Dividende makstakse selliselt, et saavutada või hoida optimaalset kapitalistruktuuri ning lepinguliste kohustuste täitmiseks nõutavat D/EBITDA suhet.
4. Finantsriskide juhtimine - majandustegevuse kavandamisel tuleb lähtuda aktsepteeritavast riskitasemest ja kapitalistruktuurist:
 - tagada optimaalne omakapitali ja varade suhe. Optimaalse omakapitali proportsiooni koguvaradest, millest äriühing finantsplaanide koostamisel peab lähtuma, määrab Rahandusministeerium Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandes.
 - koguvõlg suhtes EBITDA-sse peab jääma igal ajahetkel alla lepingutes fikseeritud kovenantide. Finantsriskide maandamiseks on ettevõtte nõukogul õigus kehtestada täiendav finantsjuhtimise raamistik, mis võtab arvesse laenulepingute tingimusi ning ettevõtte äritegevuse rahavoogude volatiilsust.
5. Investeermistegevus – tagada ettevõtte jätkusuutlikkus investeerides stabiilselt teadus- ja arendustegevusse lähtudes nii ettevõtte otsestest huvidest kui energiamajanduse arengusuundadest laiemalt ning kasutades teadus- ja arendustegevuseks aastas vähemalt 1% äriühingu müügitulust. Investeeringud peavad olema põhjendatud, läbipaistvad ja tasakaalus nende mõjuga võrgutasudele.

Riigi poolt seatavate eesmärkide täitmise eest vastutavad äriühingu nõukogu ja juhatuse. Erinevate eesmärkide tasakaalustamise ja omaniku huvide pikaajalise kaitsmise eest vastutab äriühingu nõukogu.

Käesolevas dokumendis sisalduvaid riigi kui omaniku ootusi vaatab Elering AS aktsiate valitseja üle ning ajakohastab vähemalt igal kolmandal aastal.

